

Finnwatchin toiminnan perusrahoitus on turvattava julkisella tuella

Arvoisa kehitysministeri Sirpa Paatero,

Attendon verokikkailut¹, Stora Enson² ja Wärtsilän³ ongelmat Intiassa, pakkotyövoima kaupan omien merkkien tuotteiden takana⁴, eläkeyhtiöiden veroparatiisirahastot⁵ ja työelämän oikeudet palmuöljyntuotannossa⁶ – kansalaisjärjestöjen perustaman Finnwatchin tutkimustyö herättää laajaa yhteiskunnallista keskustelua kehitys- ja yritys vastuukysymyksistä.

Yli 1 600 keskustelua herättänyttä mediaosumaa vuonna 2014 ei ole järjestön ainoa saavutus. Pelkästään viime vuonna julkaistut Finnwatchin selvitykset johtivat yli 1 000 työntekijän työolojen parantumiseen kehitysmaissa. Pienellä, noin 300 000 euron vuosibudjetilla toimivan järjestön vaikuttava työ on huomattu myös ministeriöissä.

Lokakuussa 2014 julkaistu YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevien ohjaavien periaatteiden kansallinen toimeenpanosuunnitelma teki joukon huomioita ja suosituksia yritys vastuukysymyksiin keskittyvien järjestöjen roolista ja rahoituksesta⁷.

Toimeenpanosuunnitelman takana ollut työryhmä ehdotti jatkotoimenpiteenä, että *"selvitetään mahdollisuuksia rahoittaa uusia yrityksiin ja ihmisoikeuksiin, erityisesti kauppaan, yritystoimintaan ja työelämän oikeuksiin liittyviä ohjelmia tai hankkeita, joilla voi olla merkittäviä myönteisiä kehitysvaikutuksia"*. Työryhmä suositteli myös *"tukea kansalaisjärjestöille, jotka seuraavat yritystoimintaan liittyviä ihmisoikeuskysymyksiä sekä antavat tukea ihmisoikeusloukkausten uhreille"*. Valtioneuvosto vahvisti työryhmän mietinnön kannat iltakoulussa syyskuussa 2014. Kansalaisjärjestöjen rahoituksen osalta

¹ HS, Finnwatch: Terveysyhtiö Attendo ohjaa varojaan veroparatiisiin, <http://www.hs.fi/talous/a1382938345181>

² HS, Finnwatch: Stora Enson palkat Intiassa eivät riitä elämiseen, <http://www.hs.fi/kotimaa/a1378171969715>

³ YLE, Wärtsilä: Käymme Finnwatchin osoittamat ongelmat lävitse, http://yle.fi/uutiset/wartsila_kaymme_finnwatchin_osoittamat_ongelmat_lavitse/7842462

⁴ Taloussanomat, S- ja K-ryhmä järkyttyivät: Halpamehulla julma hinta, <http://www.taloussanomat.fi/porssi/2013/01/21/s-ja-k-ryhma-jarkyttyivat-halpamehulla-julma-hinta/20131110/170>

⁵ HS, Finnwatch: Työeläkevaroja veroparatiiseissa 37 miljardia, www.hs.fi/talous/a1399945938011

⁶ YLE, Finnwatch: Neste Oilin palmuöljytuottajan työoloissa vakavia ongelmia, http://yle.fi/uutiset/finnwatch_neste_oilin_palmuoljytuottajan_tyoloissa_vakavia_ongelmia/7473229

⁷ Työryhmän ehdotus YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevien ohjaavien periaatteiden kansalliseksi toimeenpanoksi, 29.4.2014, http://www.tem.fi/files/39665/TEM_jul_18_2014_web_30042014.pdf

päävastuutahoksi nimettiin ulkoasiainministeriö.

Me allekirjoittaneet järjestöt haluamme kiinnittää ministerin huomion siihen, että valtioneuvoston vahvistamat työryhmän ehdotukset ovat edelleen toteuttamatta vaikka hallituskausi lähestyy loppuaan. Asia nostettiin esiin myös ministerin ja järjestöjen tapaamisessa 11.3.2015.

Ruotsiin, Tanskaan tai Hollantiin verrattuna yritys vastuujärjestöjen rahoitus on Suomessa poikkeuksellisen heikolla tolalla. Kehitysyhteistyö, ympäristö- ja ay-järjestöjen perustamalla yritys vastuun johtavalla kotimaisella asiantuntijajärjestöllä Finnwatchilla ei ole lainkaan perusrahoitusta.

Suomi on parhaillaan avaamassa kehitysyhteistyön rahoitusinstrumentteja yksityissektorille. Poliittisen tasapainon säilyttämiseksi on tärkeää, että yritysrahoituksen lisääntyessä vahvistetaan myös yritystoiminnan vastuullisuutta valvovien toimijoiden resursseja. Kyse on myös oikeudenmukaisuudesta: tällä hetkellä pääasiassa yrityksiä edustava yritys vastuujärjestö FiBS saa valtiolta perusrahoitusta – kansalaisjärjestöjä edustavalle Finnwatchille vastaavaa rahoitusta ei ole annettu.

Finnwatchin rahoituksen lisääminen voidaan toteuttaa laajentamalla olemassa olevia rahoitusikkunoita tai luomalla kokonaan oma rahoituskanava tälle erityistehtävää toteuttavalle järjestölle. Kyse on pienestä, mutta periaatteellisesti tärkeästä ja Finnwatchin toiminnan kannalta elintärkeästä kysymyksestä.

Helsingissä 23.3.2015

Kunnioitavasti,

Timo Lappalainen, toiminnanjohtaja, Kepa

Tomi Järvinen, kansainvälisen työn johtaja, Kirkon Ulkomaanapu

Rilli Lappalainen, pääsihteeri, Kehys

Janne Ronkainen, toiminnanjohtaja, SASK

Miia Nuikka, toiminnanjohtaja, Solidaarisuus

Finnwatchin Ihmisarvoisen työn ohjelmassa mukana olevat ammattiliitot: Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL, Palvelualojen ammattiliitto PAM, Ammattiliitto Pro, Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL, Tehy, TEAM Teollisuusalojen ammattiliitto